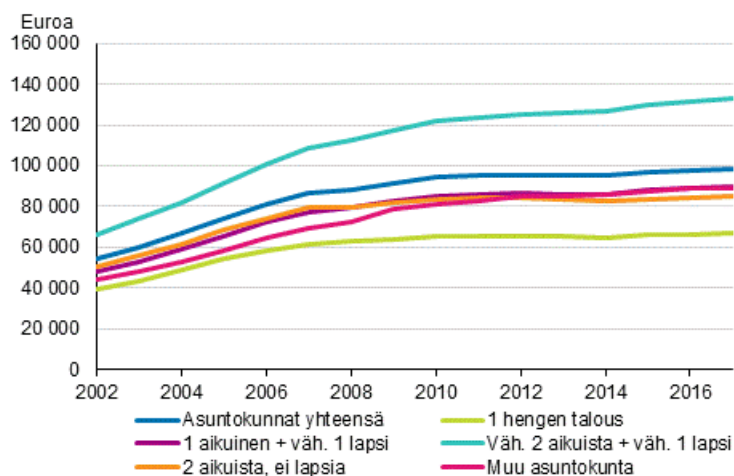

Velkaantumistilasto 2017

Lapsiperheillä suurimmat asuntovelat

Asuntovelallisilla asutokunnilla oli vuonna 2017 asuntovelkaa keskimäärin 98 735 euroa, ilmenee Tilastokeskuksen velkaantumistilastosta. Eniten asuntovelkaa, keskimäärin 133 350 euroa, oli kahden huoltajan lapsiperheillä. Edellisvuodesta keskimääräinen asuntovelka kasvoi vajaan prosentin. Vuosikymmenen alusta ovat asuntovelat kasvaneet reaalisesti vajaat viisi prosenttia.

Asuntovelallisten asutokuntien keskimääräiset asuntovelat 2002–2017, euroa vuoden 2017 rahassa

Eniten asuntovelkaa oli asutokunnilla, joiden viitehenkilö oli 25–34-vuotias. Sen ikäisten lapsiperheillä oli asuntovelkaa keskimäärin 149 480 euroa, kahden aikuisen lapsettomilla asutokunnilla 136 750 euroa ja yksinasuvilla 90 700 euroa. Yhden huoltajan perheillä asuntovelkaa oli keskimäärin 90 040 euroa. Alueittain asuntovelkaisimpia olivat pääkaupunkiseudun asutokunnat, joilla asuntovelkaa oli 138 120 euroa.

Velallisia asutokuntia oli kaikkiaan 1,4 miljoonaa eli 53 prosenttia kaikista. Asuntovelallisia asutokuntia oli 878 800 eli kolmannes kaikista. Elinkeinotoimintaa ja tulonhankintaa varten otettua velkaa oli 80 260 asutokunnalla ja muuta velkaa, joita ovat kulutukseen ja hankintoihin otetut velat sekä opintovelat, hieman yli miljoonalla asutokunnalla.

Yhteensä asutokunnilla oli vuonna 2017 velkaa 120,9 miljardia euroa, mikä oli reaalisesti 1,9 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntovelkaa asutokunnilla oli 86,8 miljardia euroa, elinkeinotoiminnan

ja tulolähteen velkaa 7,4 miljardia ja muuta velkaa 26,7 miljardia euroa. Asuntovelat kasvoivat reaalisesti vajaan prosentin ja elinkeinotoiminnan velat 2,5 prosenttia. Edellisvuodesta eniten, 5,7 prosenttia, kasvoivat muut velat.

Asuntokuntia, joilla oli velkaa vähintään 200 000 euroa, oli 151 000 eli 5,6 prosenttia kaikista ja 10,6 prosenttia velallisista asuntokunnista. Edellisvuodesta niin velkaisten asuntokuntien lukumäärä kasvoi neljä prosenttia. Vuonna 2002 yhtä paljon velkaa oli vain prosentilla kaikista ja 1,8 prosentilla velallisista asuntokunnista, kun vuoden 2002 velat mitataan vuoden 2017 rahassa.

Useimmin suuria, yli 200 000 euron asuntokuntakohtaisia velkoja, oli kahden aikuisen asuntokunnilla. Viidenneksellä kahden huoltajan lapsiperheistä eli 87 370 asuntokunnalla oli velkaa vähintään 200 000 euroa. Lapsettomista kahden aikuisen asuntokunnista niin paljon velkaa oli neljällä prosentilla eli 36 290 asuntokunnalla. Yhden hengen talouksista niin velkaisia oli vain yksi ja yhden huoltajan talouksista kolme prosenttia.

Asuntokuntien korkomenot olivat yhteensä 1,6 miljardia euroa vuonna 2017, mikä oli kaksi prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntolainan korkoja niistä oli 900 miljoonaa euroa eli seitsemän prosenttia edellisvuotista vähemmän. Vuonna 2017 asuntokunnat maksoivat korkoja 43 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2002, vaikka niiden velat olivat tänä aikana reaalisesti yli kaksinkertaistuneet. Velallisista asuntokunnista 60 prosenttia eli 853 100 asuntokuntaa maksoi korkoja korkeintaan 1 000 euroa ja kolme prosenttia eli 37 100 asuntokuntaa yli 5 000 euroa.

Sisällys

1 Velkojen kasvuvauhti hidastunut.....	4
2 Suurimmat asuntovelat pääkaupunkiseudulla.....	6
3 Lapsiperheillä paljon asuntovelkaa.....	8
4 Kuudella prosentilla asutokunnista velkaa yli 200 000 euroa.....	10
5 Asutokuntien korkomenot pienenevät edelleen.....	13

Taulukot

Taulukko 1. Asutokuntien lukumäärät ja velat 2002, 2007, 2016 ja 2017.....	4
Taulukko 2. Asutokuntien ja velallisten asutokuntien lukumäärä velkalajeittain asutokunnan rakenteen mukaan vuonna 2017.....	8

Kuviot

Kuvio 1. Asutokuntien velkojen rakenne 2002, 2007 ja 2017.....	5
Kuvio 2. Asutokuntien keskimääräiset velat velallista kohti velkalajeittain 2002–2017, vuoden 2017 rahassa.....	5
Kuvio 3. Asutovelallisten osuus asutokunnista maakunnittain 2002, 2007 ja 2017, %.....	6
Kuvio 4. Asutokuntien keskimääräinen asutovelka asutovelallista kohti maakunnittain 2002, 2007 ja 2017, vuoden 2017 rahassa.....	7
Kuvio 5. Asutokuntien keskimääräinen asutovelka asutovelallista kohti asutokunnan rakenteen mukaan 2002, 2007 ja 2017, euroa vuoden 2017 rahassa.....	9
Kuvio 6. Asutokunnat, joilla velkaa vähintään 100 000 tai 200 000 euroa vuosina 2002–2017, vuoden 2017 rahassa, lukumäärä.....	10
Kuvio 7. Yli 200 000 euron asutokuntakohtaisten velkojen rakenne 2002, 2007 ja 2017, miljoonaa euroa vuoden 2017 rahassa.....	11
Kuvio 8. Asutokunnat, joilla velkaa yli 200 000 euroa vuoden 2017 rahassa asutokunnan rakenteen mukaan 2002–2017.....	11
Kuvio 9. Asutokuntien maksamat korot velallista kohti ja asutovelkojen korot asutovelallista kohti 2002–2017, euroa vuoden 2017 rahassa.....	13
Velkaantumistilaston laatuseloste.....	14

1 Velkojen kasvuvauhti hidastunut

Viime vuosikymmenellä kotitaloudet velkaantuivat nopeasti ja erityisesti asuntovelat kasvoivat selvästi. Velkaantuminen jatkui nopeana vuosikymmenen loppupuolelle asti, mutta sen jälkeen on velkojen kasvuvauhti hidastunut. Velkakehityksen tarkastelua vaikeuttaa jonkin verran viime vuosien muutokset verotuskäytännössä, mikä on vaikuttanut myös tietojen saatavuuteen¹⁾. Vuodesta 2015 lähtien opintovelat sisältyvät muihin velkoihin.²⁾

Velallisia asuntokuntia oli vuonna 2017 kaikkiaan 1 419 000, mikä oli vajaat kaksi prosenttia edellisvuotista enemmän. Velkaa oli siten hieman yli puolella, 53 prosentilla asuntokunnista. Vuodesta 2002 on velallisten asuntokuntien lukumäärä kasvanut 112 400 asuntokunnalla eli kymmenen prosenttia. Asuntovelallisten asuntokuntien lukumäärä kasvoi tänä aikana kolmanneksen eli 218 800 asuntokunnalla

Asuntovelallisia asuntokuntia oli 878 800 eli kolmannes kaikista asuntokunnista. Elinkeinotoimintaa ja tulonhankintaa varten otettua velkaa oli 80 260 ja asuntokunnalla ja muuta velkaa, johon sisältyvät kulutukseen ja hankintoihin kuten autoja tai kesäasuntoja varten otetut velat sekä opintovelat, oli hieman yli miljoonalla asuntokunnalla. Edellisvuodesta kasvoi eniten, 4,2 prosenttia, sellaisten asuntokuntien lukumäärä, joilla oli muuta velkaa. Asuntovelkoja ja elinkeinotoiminnan- tai tulolähteen velkoja oli jokseenkin yhtä monella asuntokunnalla kuin edellisvuonnakin.

Kaikkiaan asuntokunnilla oli vuonna 2017 velkaa 120,9 miljardia euroa, mikä oli reaalisesti 1,9 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntovelkaa asuntokunnilla oli 86,8 miljardia euroa, mikä oli reaalisesti vajaan prosentin enemmän kuin vuotta aiemmin. Asuntovelkoihin ei sisälly osuus taloyhtiön lainoista. Elinkeinotoiminnan ja tulolähteen velkaa asuntokunnilla oli 7,4 miljardia euroa eli 2,5 prosenttia edellisvuotista enemmän. Muuta velkaa asuntokunnilla 26,7 miljardia euroa. Ne kasvoivat edellisvuodesta 5,7 prosenttia.

Taulukko 1. Asuntokuntien lukumäärät ja velat 2002, 2007, 2016 ja 2017

Vuosi	2002	2007	2016	2017	Muutos 2016–2017
Asuntokuntia yhteensä	2 354 082	2 476 505	2 654 657	2 680 077	1,0
Velallisia asuntokuntia	1 286 576	1 435 416	1 392 264	1 418 998	1,9
Velallisten osuus, %	55	58	52	53	..
Asuntovelallisia asuntokuntia	659 965	797 054	879 531	878 771	-0,1
Asuntovelallisten osuus, %	28	32	33	33	..
Opintovelallisia asuntokuntia ¹⁾	300 606	279 645
Asuntokuntia, joilla elinkeinotoiminnan ja tulolähteen velkoja	112 185	86 000	80 161	80 259	0,1
Asuntokuntia, joilla muuta velkaa	885 665	1 067 991	965 625	1 006 185	4,2

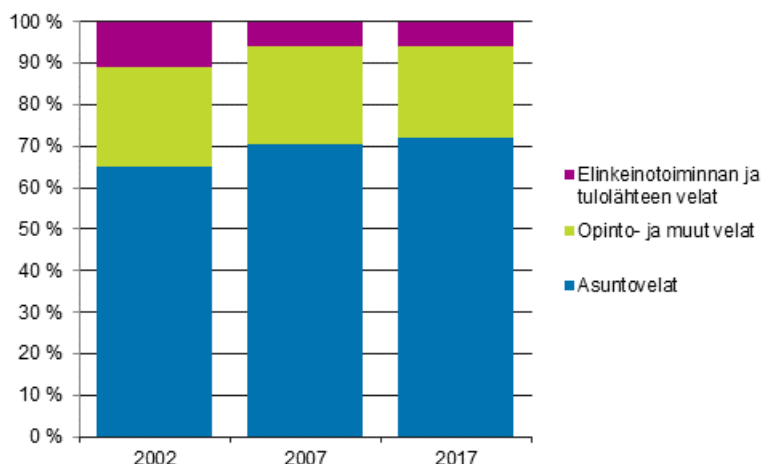
1) Opintovelat sisältyvät vuodesta 2015 lähtien muihin velkoihin

Asuntokuntien veloista 72 prosenttia oli asuntovelkoja. Niiden osuus asuntokuntien kaikista veloista on vuodesta 2002 kasvanut seitsemällä prosenttiyksiköllä. Elinkeinotoiminnan velkojen osuus asuntokuntien veloista on samana aikana pienentynyt 11 prosentista kuuteen prosenttiin ja opinto- ja muiden velkojen 24 prosentista 22 prosenttiin. Asuntovelkojen osuus kasvoi varsinkin ennen vuotta 2008, jolloin asuntovelat kasvoivat reaalisesti yli kymmenen prosentin vuosivauhtia.

1) Vuodesta 2012 lähtien muut velat eivät ole vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa, sillä verohallinto on muuttanut ohjeistustaan niiden ilmoittamisesta rahoituslaitosten vuosi-ilmoituksilla. Vuodesta 2012 lähtien velkatietoja ei tarvitse antaa kuluttajansuojalain 7 luvun 7 §:n 1 kohdassa tarkoitetuista jatkuvista luotoista. Jatkuvia luottoja ovat esimerkiksi yleis- ja erityisluottokorttiluotot, luotolliset tilit sekä muut luotot, joita kuluttaja voi luottorajan puitteissa käyttää jatkuvasti ilman luotonantajan erillistä luottopäätöstä. Muutos vaikuttaa muiden velkojen kokonaissummaan, mutta erityisesti velallisten lukumääriin. Tällaiset luotot ovat enimmäkseen pienehköjä, joidenkin satojen tai muutaman tuhannen euron luokkaa olevia, mutta niitä on monilla. Tarkkaa arviota siitä, paljonko muita velkoja jäi vuoden 2012 vuosi-ilmoitusmenettelymuutoksen takia ilmoittamatta, on vaikea tehdä, koska näitä luottoja ei verottajan aineistossa ole eroteltu. Luottokantatilaston ja Suomen Pankin tilastojen sekä vuosi-ilmoitusaineiston luottokohtaisten tietojen perusteella vaikutus oli noin 1,5–2,5 miljardia euroa eli 8–11 prosenttia muista veloista ja 2–3 prosenttia kaikista veloista vuonna 2012. Muutos vaikuttaa paitsi velkojen kokonaissummiin ja velallisten lukumääriin myös velallista kohti laskettuihin keskimääriisiin velkoihin. Vuonna 2012 asuntokuntia, joilla oli muuta velkaa, oli 325 000 edellisvuotista vähemmän.

2) Opintovelat sisältyvät vuodesta 2015 lähtien muihin velkoihin. Tuloverotuksessa ei vuonna 2015 enää voi vähentää opintolainan korkoja tuloverotuksessa, eikä verottaja enää kerää rahoituslaitoksilta niistä tietoja eritellysti. Tilastossa opintovelat sisältyvät vuodesta 2015 lähtien muihin velkoihin ja opintovelkojen korot muihin korkoihin.

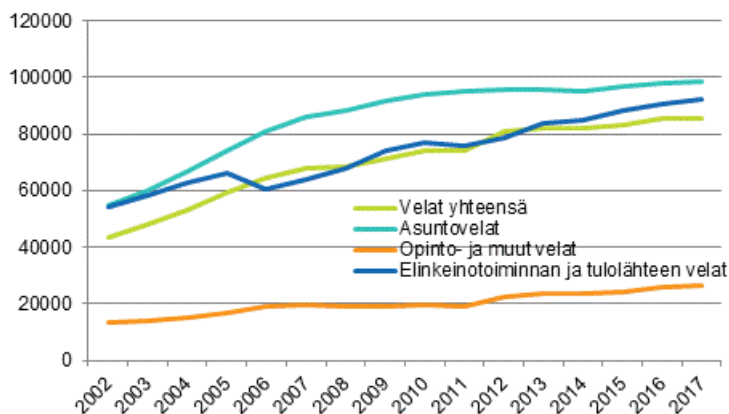
Kuvio 1. Asuntokuntien velkojen rakenne 2002, 2007 ja 2017

Asuntovelallisilla oli asuntovelkaa vuonna 2017 keskimäärin 98 735 euroa. Edellisvuodesta keskimääräinen asuntovelka kasvoi vajaan prosentin. Tällä vuosikymmenellä ovat keskimääräiset asuntovelat kasvaneet reaalisesti vajaat viisi prosenttia. Viime vuosikymmeneen verrattuna on asuntovelkojen kasvuvauhti selvästi hidastunut, sillä vuodesta 2002 vuoteen 2007 asuntokuntien asuntovelat reaalisesti kaksinkertaistuivat ja keskimääräiset asuntovelat kasvoivat 60 prosenttia.

Elinkeinotoiminnan velkoja asuntokunnilla oli vuonna 2017 keskimäärin 92 560 euroa, edellisvuodesta ne kasvoivat 2,3 prosenttia. Vuodesta 2002 elinkeinotoiminnan keskimääräiset velat ovat kasvaneet reaalisesti 70 prosenttia. Opinto- ja muuta velkaa asuntokunnilla oli 26 570 euroa velallista kohti. Vuotta aiemmin niillä oli vastaavaa velkaa puolitoista prosenttia vähemmän.

Kuvio 2. Asuntokuntien keskimääräiset velat velallista kohti velkalajeittain 2002–2017, vuoden 2017 rahassa

2 Suurimmat asuntovelat pääkaupunkiseudulla

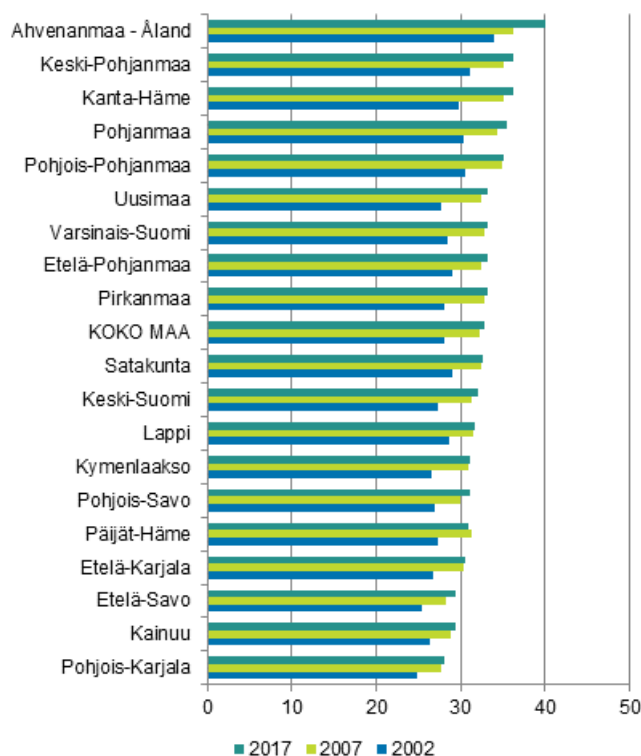
Eniten velallisasuntokuntia oli Ahvenanmaalla (60 %) ja vähiten Etelä-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Kainuussa (48 %) Velallisten osuus kaikista asuntokunnista oli suuri myös Pohjanmaan maakunnissa ja Uudellamaalla, noin 55 prosenttia. Suhteellisesti eniten asuntovelallisiakin asuntokuntia oli Ahvenanmaalla (40 %) sekä Pohjanmaan maakunnissa ja Kanta-Hämeessä (35–36 %). Uudellamaalla asuntovelallisten asuntokuntien osuus oli vain koko maan keskitasoa (33 %), mikä johtuu siitä, että etenkin Helsingissä vuokralaisten osuus asuntokunnista on suuri.

Asuntovelallisten määrä on viime vuosikymmenen alusta kasvanut eniten Uudellamaalla, Ahvenanmaalla ja Pirkanmaalla. Näissä maakunnissa asuntovelallisia asuntokuntia oli vuonna 2017 runsaat 40 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002. Vähiten asuntovelallisten määrä on kasvanut Kainuussa, missä asuntovelallisia oli 12 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002

Tällä vuosikymmenellä on asuntovelallisten lukumäärä kasvanut mainittavammin vain Ahvenanmaalla (13 %) ja Uudellamaalla (9 %). Joissain maakunnissa (Kymenlaaksossa, Kainuussa, Satakunnassa, Etelä-Savossa ja Päijät-Hämeessä) asuntovelallisten asuntokuntien lukumäärä on viime vuosina sen sijaan laskenut. Edellisvuodesta asuntovelallisten asuntokuntien määrä kasvoi vain Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla, molemmissa noin prosentin. Tarkempaa tietoa asuntokuntien velkaantumisesta alueittain on saatavissa velkaantumistilaston [tietokantataulukoista](#).

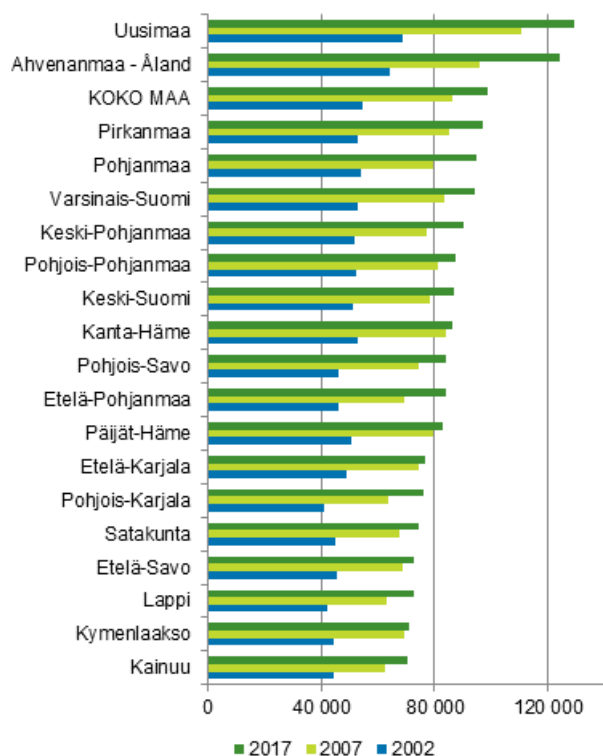
Eniten asuntovelkaa oli Uudenmaan ja Ahvenanmaan asuntovelallisilla asuntokunnilla. Uudellamaalla keskimääräinen asuntovelka oli 129 190 euroa ja Ahvenanmaalla 123 920 euroa vuonna 2017, Pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) asuntovelallisilla oli keskimäärin 138 120 euroa asuntovelkaa. Vähiten asuntovelkaa oli Pohjois- ja Itä-Suomen asuntovelallisilla, 81 030 euroa asuntovelallista asuntokuntaa kohti. Pääkaupunkiseudulla asuntovelallisia oli suhteellisesti hieman vähemmän kuin koko maassa, 30 prosenttia asuntokunnista. Eniten asuntovelallisia, noin 40 prosenttia asuntokunnista, oli muualla Helsinki-Uudellamaalla ja Ahvenanmaalla.

Kuvio 3. Asuntovelallisten osuus asuntokunnista maakunnittain 2002, 2007 ja 2017, %

Vuosina 2002–2007 asuntovelallisten keskimääräinen asuntovelka kasvoi varsin nopeasti kaikissa maakunnissa. Eniten keskimääräiset asuntovelat kasvoivat tänä aikana Uudellamaalla, Pirkanmaalla sekä Pohjois-Savossa. Reaalisesti asuntovelat kasvoivat näissä maakunnissa 61 prosenttia, mikä merkitsee kymmenen prosentin vuosivauhtia. Hitaimmin asuntovelat kasvoivat Kainuussa, tosin sielläkin kasvuvauhti oli keskimäärin yli seitsemän prosenttia vuodessa. Vuosina 2007–2017 asuntovelat kasvoivat selvästi aiempaa hitaammin kaikissa maakunnissa. Koko maassa ne kasvoivat tänä aikana 14 prosenttia. Eniten ne tänä aikana kasvoivat Ahvenanmaalla (29 %) ja Etelä-Pohjanmaalla (21 %). Kanta-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa keskimääräiset asuntovelat kasvoivat tänä aikana reaalisesti vain kolme prosenttia.

Kuvio 4. Asuntokuntien keskimääräinen asuntovelka asuntovelallista kohti maakunnittain 2002, 2007 ja 2017, vuoden 2017 rahassa

Edellisvuodesta asuntovelallisten keskimääräiset asuntovelat kasvoivat eniten Ahvenanmaalla ja Uudellamaalla, noin kaksi prosenttia. Lähes yhtä paljon ne pienenevät Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa.

3 Lapsiperheillä paljon asuntovelkaa

Useimmin velallisia olivat asuntokunnat, joiden viitehenkilö oli 25–44 -vuotias. Sen ikäisistä noin kolmella neljästä asuntokunnasta oli velkaa. Harvimmin velallisia olivat vanhimmat asuntokunnat, 65-74-vuotiaista 32 prosentilla ja yli 75-vuotiaista 12 prosentilla oli velkaa. Alle 25-vuotiaiden asuntokunnista velkaa oli yli puolella, 57 prosentilla kaikista.

Asuntokunnan ikä ja perhetyyppi vaikutti eniten asuntovelkojen yleisyyteen. Useimmin asuntovelkaisia olivat asuntokunnat, joiden viitehenkilö oli 34–44-vuotias. Sen ikäisistä asuntokunnista 61 prosentilla oli asuntovelkaa. Nuorimmilla ja vanhimmillä asuntokunnilla asuntovelkoja oli harvemmin kuin muita velkoja: alle 25-vuotiaiden asuntokunnista seitsemällä ja vähintään 75-vuotiaiden asuntokunnista kuudella prosentilla oli asuntovelkaa vuonna 2017.

Asuntovelat olivat yleisiä asuntokunnilla, joissa oli lapsia. Useimmin asuntovelallisia olivat kahden huoltajan lapsiperheet, eli asuntokunnat, joissa oli vähintään kaksi aikuista sekä lapsia. Asuntovelallisia niistä oli 71 prosenttia vuonna 2017. Useimmin lapsiperheillä oli asuntovelkaa silloin, kun niiden viitehenkilö oli 35–44-vuotias. Sen ikäisistä kahden huoltajan lapsiperheistä 79 prosentilla oli asuntovelkaa. Asuntovelallisia lapsiperheistä oli 70 prosenttia silloin, kun viitehenkilö oli 25–34-vuotias ja 67 prosenttia, kun viitehenkilö oli 45–54-vuotias. Yhden huoltajan perheistä, eli yhden aikuisen sekä vähintään yhden lapsen muodostamista asuntokunnista asuntovelkaa oli 38 prosentilla.

Harvemmin kuin joka viidennellä yhden hengen asuntokunnista oli asuntovelkaa, mutta lapsettomiin asuntokuntien velkaantuneisuus vaihteli huomattavasti iän mukaan. Useimmin asuntovelallisia olivat yksinasuvistakin 35–44-vuotiaat, joista 37 prosentilla oli asuntovelkaa, kun alle 25-vuotiaista viisi ja yli 65-vuotiaista yksinasuvasta kahdeksan prosenttia oli asuntovelallisia. Kahden aikuisen lapsettomista asuntokunnista asuntovelkaa oli 30 prosentilla. Niistäkin useimmin velkaisia olivat 35–44-vuotiaiden asuntokunnat, joista 60 prosentilla oli asuntovelkaa.

Nuorimpien asuntovelallisten asuntokuntien lukumäärä pieneni edellisvuodesta hieman kun eniten kasvoi vanhimpien asuntovelallisten määrä. Yli 65-vuotiaiden asuntovelallisten lukumäärä kasvoi edellisvuodesta hieman yli neljä prosenttia, mutta alle 25-vuotiaiden pieneni yhtä paljon.

Taulukko 2. Asuntokuntien ja velallisten asuntokuntien lukumäärä velkalajeittain asuntokunnan rakenteen mukaan vuonna 2017

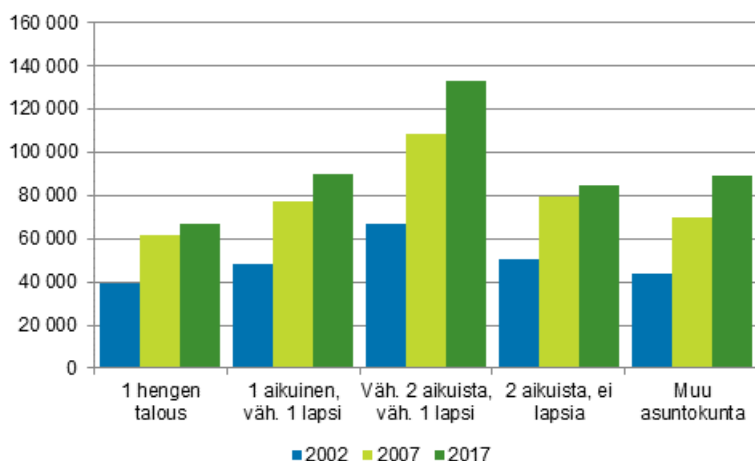
	1 hengen talous	1 aikuinen, väh. 1 lapsi	Väh. 2 aikuista, väh. 1 lapsi	2 aikuista, ei lapsia	Muu asuntokunta
Asuntokuntia yhteensä	1 162 308	107 235	445 897	821 554	143083
Velallisia asuntokuntia	423 734	64 722	382 352	444 293	103 897
Velallisten osuus, %	36	60	86	54	73
Asuntovelallisia asuntokuntia	209 859	40 571	317 834	248 095	62 412
Asuntovelallisten osuus, %	18	38	71	30	44
Asuntokuntia, joilla opinto- tai muuta velkaa	288 723	41 211	258 743	332 937	84 571
Asuntokuntia, joilla elinkeinotoiminnan ja tulonlähteen velkoja	13 381	1 841	26 606	28 447	9 984

Asuntovelkaisimpia olivat kahden huoltajan lapsiperheet, joilla asuntovelkaa oli keskimäärin 133 350 euroa vuonna 2017. Lapsiperheistä eniten asuntovelkaa, keskimäärin 149 480 euroa, oli niillä kahden huoltajan lapsiperheillä, joiden viitehenkilö oli 25–34-vuotias. Yhden huoltajan perheillä asuntovelkaa oli keskimäärin 90 040 euroa.

Kahden aikuisen lapsettomilla asuntokunnilla oli asuntovelkaa keskimäärin 84 990 euroa ja yhden hengen asuntokunnilla 67 040 euroa. Lapsettomillakin asuntokunnilla asuntovelat olivat suuria silloin kun niiden viitehenkilö oli suhteellisen nuori. Kahden aikuisen lapsettomilla asuntokunnilla, joiden viitehenkilö oli 25–34-vuotias, oli asuntovelkaa keskimäärin 136 750 euroa ja saman ikäisillä yksinasuvilla 90 700 euroa.

Vuosina 2002–2007 kaiken tyyppisten asuntokuntien keskimääräiset asuntovelat kasvoivat suunnilleen yhtä paljon, noin 60 prosenttia. Vuoden 2007 jälkeen ovat lapsiperheiden asuntovelat kasvaneet lapsettomia nopeammin. Lapsettomilla asuntokunnilla oli asuntovelkaa vuonna 2017 keskimäärin kymmenen prosenttia enemmän kuin vuonna 2007. Yksilapsisilla asuntokunnilla asuntovelkaa oli 19 prosenttia, kaksilapsisilla 24 ja useampilapsisilla 22 prosenttia enemmän kuin vuonna 2007. Vuosina 2007–2017 kasvoivat yksinasuvien keskimääräiset asuntovelat reaalisesti yhdeksän ja kahden aikuisen lapsettomien asuntokuntien seitsemän prosenttia, kun yhden huoltajan perheillä ne kasvoivat 16 ja kahden huoltajan lapsiperheillä 23 prosenttia.

Kuvio 5. Asuntokuntien keskimääräinen asuntovelka asuntovelallista kohti asuntokunnan rakenteen mukaan 2002, 2007 ja 2017, euroa vuoden 2017 rahassa

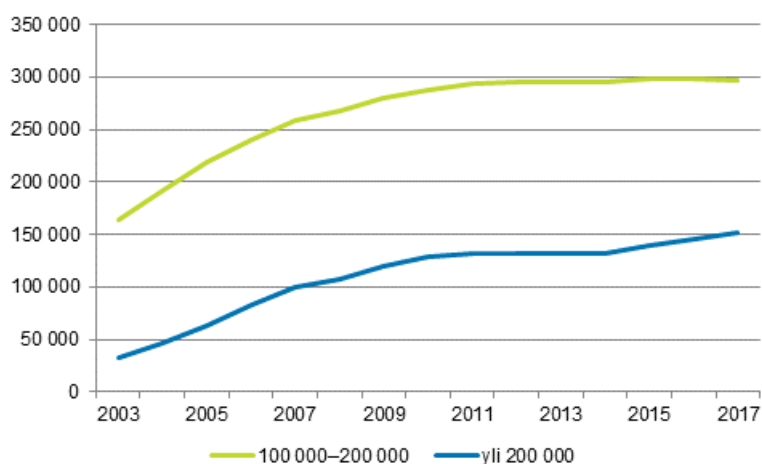
Asuntovelallisten asuntokuntien rakenne on vuoden 2002 jälkeen muuttunut jonkin verran. Kun vuonna 2002 asuntovelkaa ottaneista asuntokunnista lähes joka toisessa oli lapsia, oli lapsiperheiden osuus asuntovelallisista vuonna 2017 enää 42 prosenttia. Muutos johtuu sekä rakenteellisista tekijöistä että asuntokuntien erilaisesta velkaantumiskehityksestä. Lapsettomien asuntokuntien määrä kasvoi vuosina 2002–2017 noin 357 000 asuntokunnalla, kun lapsiperheiden määrä samana aikana väheni 31 000 asuntokunnalla. Asuntovelallisista taas ovat keskimääräistä nopeammin kasvaneet yhden ja kahden aikuisen lapsettomat taloudet. Asuntovelallisten kahden huoltajan lapsiperheiden lukumäärän kasvu on ollut melko hidasta viime vuosina.

4 Kuudella prosentilla asuntokunnista velkaa yli 200 000 euroa

Vuonna 2017 Suomessa oli 151 000 asuntokuntaa, joilla oli velkaa yli 200 000 euroa. Niin paljon velkaa oli 5,6 prosentilla kaikista ja 10,6 prosentilla velallisista asuntokunnista. Vuonna 2002 yhtä paljon velkaa oli vain prosentilla kaikista ja 1,8 prosentilla velallisista asuntokunnista, kun vuoden 2002 velat mitataan vuoden 2017 rahassa. Edellisvuodesta niin velkaisten asuntokuntien lukumäärä kasvoi neljä prosenttia.

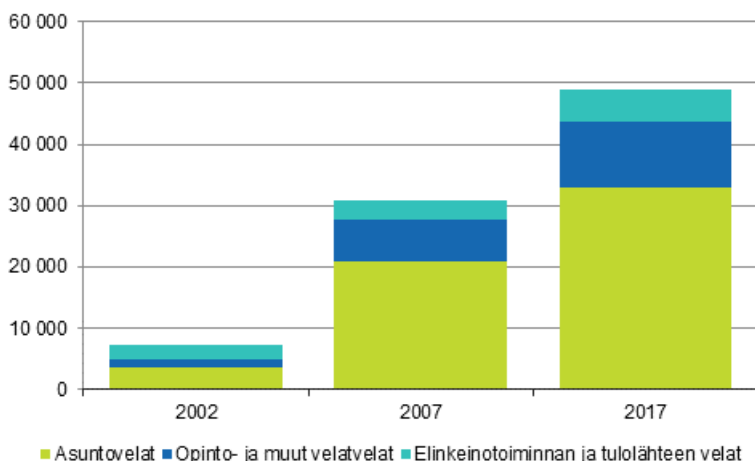
Asuntokuntien suuret velat yleistyivät erityisesti viime vuosikymmenellä, varsinkin vuosina 2005–2008. Vuonna 2002 oli 22 900 asuntokuntaa, joilla oli velkaa vuoden 2017 rahassa vähintään 200 000 euroa. Vuonna 2010 sellaisia asuntokuntia oli lähes kuusi kertaa niin paljon, 128 020 asuntokuntaa. Vuoden 2010 jälkeen suuret velat ovat kasvaneet huomattavasti hitaammin.

Kuvio 6. Asuntokunnat, joilla velkaa vähintään 100 000 tai 200 000 euroa vuosina 2002–2017, vuoden 2017 rahassa, lukumäärä

Lähes kaikki asuntokunnat, joilla oli paljon velkaa, olivat asuntovelallisia. Vuonna 2017 asuntokunnista, joilla oli velkaa vähintään 200 000 euroa, oli 93 prosentilla asuntovelkaa. Suurten velkamäärien kasvu vuosina 2002–2007 oli suurelta osin seurausta suurten asuntolainojen yleistymisestä. Vuonna 2002 hieman alle puolet suurista asuntokuntakohtaisista lainoista oli asuntolainoja ja noin kolmasosa elinkeinotoiminnan ja tulonlähteen velkoja. Vuoteen 2007 mennessä asuntovelkojen osuus näin suurista veloista oli kasvanut 68 prosenttiin ja elinkeinotoiminnan ja tulonlähteen velkojen osuus pienentynyt 10 prosenttiin. Opinto- ja muiden velkojen osuus suurista asuntokohtaisista veloista on vuodesta 2002 vuoteen 2017 kasvanut 19 prosentista 22 prosenttiin.

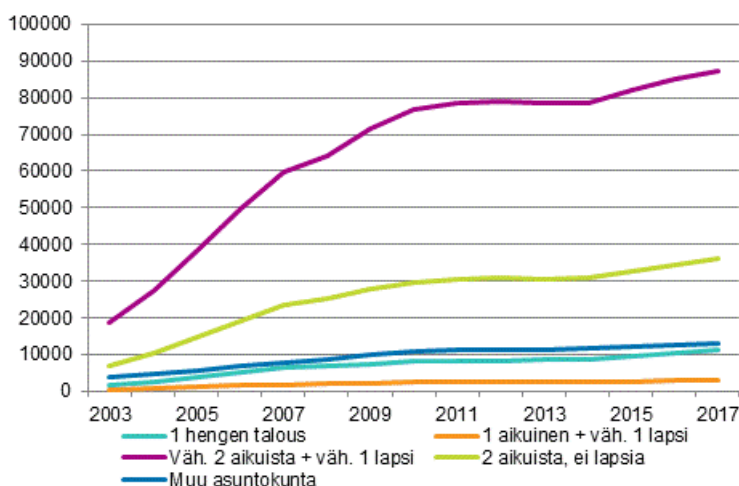
Kuvio 7. Yli 200 000 euron asuntokuntaakohtaisten velkojen rakenne 2002, 2007 ja 2017, miljoonaa euroa vuoden 2017 rahassa

Suhteellisesti eniten suuria velkoja oli Ahvenanmaalla, missä 1 600 asuntokunnalla eli 12 prosentilla kaikista oli velkaa vähintään 200 000 euroa. Pääkaupunkiseudun ja muun Helsinki-Uusimaan asuntokunnista niin paljon velkaa oli 8,9 prosentilla. Vähiten suuria velkoja oli Pohjois- ja Itä-Suomessa, missä 3,7 prosentilla asuntokunnista oli velkaa vähintään 200 000 euroa. Eniten näin velkaisten asuntokuntien määrä kasvoi pääkaupunkiseudulla, missä niin velkaisia asuntokuntia oli seitsemän prosenttia edellisvuotista enemmän.

Useimmin suuria, yli 200 000 euron asuntokuntaakohtaisia velkoja, oli kahden aikuisen asuntokunnilla. Viidenneksellä kahden huoltajan lapsiperheistä eli 87 370 asuntokunnalla oli velkaa vähintään 200 000 euroa. Lapsettomista kahden aikuisen asuntokunnista niin paljon velkaa oli neljällä prosentilla eli 36 290 asuntokunnalla. Kahden huoltajan asuntokunnilla suuret velat olivat yleisiä silloin, kun viitehenkilö oli 25–44-vuotias. Yhden hengen talouksista niin velkaisia oli vain yksi ja yhden huoltajan perheistä kolme prosenttia.

Kuvio 8. Asuntokunnat, joilla velkaa yli 200 000 euroa vuoden 2017 rahassa asuntokunnan rakenteen mukaan 2002–2017

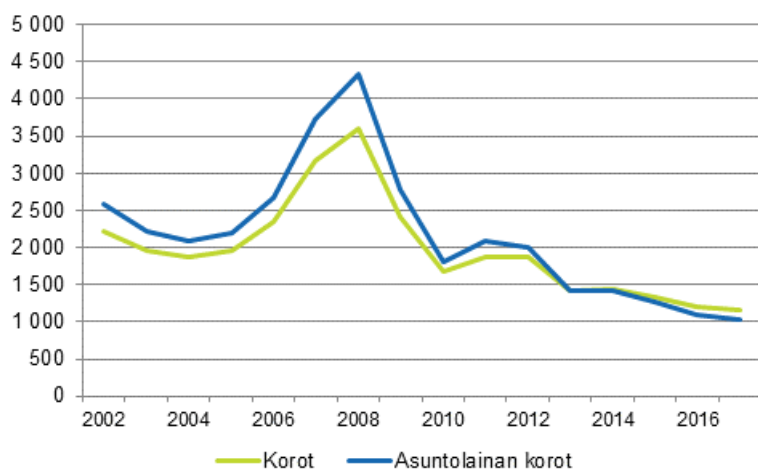
Velkojen rasittavuutta olisi syytä tarkastella suhteessa asuntokunnan käytettävissä oleviin tuloihin. Vuoden 2017 osalta tulotiedot ja velkaantumisasasteet päivittyvät vuoden 2019 tammikuussa. Vuonna 2016 kymmenellä prosentilla asuntokunnista eli 271 100 asuntokunnalla oli velkaa vähintään kolme kertaa käytettävissä olevien vuositulojen verran. Vuonna 2002 niin paljon velkaa oli 97 380 asuntokunnalla eli neljällä prosentilla kaikista. Kaikkien asuntokuntien velkaantumisasaste, eli velkojen suhde käytettävissä oleviin rahatuloihin, oli 113 prosenttia vuonna 2016, kun se vuonna 2002 oli 70 prosenttia. Vuonna 2010

velkaantumisaste oli 110 prosenttia. Tietoa velkojen ja tulojen suhteesta vuosilta 2002–2016 on saatavilla velkaantumistilaston katsauksesta sekä tilaston tietokantatauluista.

5 Asuntokuntien korkomenot pienenevät edelleen

Vuonna 2017 asuntokuntien korkomenot olivat yhteensä 1,6 miljardia euroa, mikä oli kaksi prosenttia edellisvuotista vähemmän. Asuntolainan korkoja niistä oli 900 miljoonaa euroa, eli seitsemän prosenttia edellisvuotista vähemmän. Asuntokuntien korkomenojen määrä on vaihdellut huomattavasti lainakannan muutoksia enemmän. Suurimmillaan korkomenot olivat vuosina 2007 ja 2008. Vuonna 2008 asuntokunnat maksoivat korkoja vuoden 2017 rahassa kaikkiaan 5,3 miljardia euroa eli 3 600 euroa velallista asuntokuntaa kohti. Vuonna 2017 asuntokunnat maksoivat korkoja 43 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2002, vaikka niiden velat ovat tänä aikana reaalisesti yli kaksinkertaistuneet.

Kuvio 9. Asuntokuntien maksamat korot velallista kohti ja asuntovelkojen korot asuntovelallista kohti 2002–2017, euroa vuoden 2017 rahassa

Vuonna 2017 asuntokuntien keskimääräiset korkomenot olivat 1 150 euroa vuodessa, eli kolmannes vuoden 2008 korkomenoista. Edellisvuodesta keskimääräiset korkomenot pienenevät neljä prosenttia. Asuntovelalliset asuntokunnat maksoivat asuntoveloistaan korkoja keskimäärin 1 020 euroa. Velallisista asuntokunnista 60 prosenttia eli 853 100 asuntokuntaa maksoi korkoja korkeintaan 1 000 euroa ja kolme prosenttia eli 37 100 asuntokuntaa yli 5 000 euroa.

Velkaantumistilaston laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

Velkaantumistilasto perustuu koko asutokuntaväestön kattavaan aineistoon, joten sillä voidaan kuvata asutokuntien velkoja ja niiden jakautumista luotettavasti myös pienemmissä väestöryhmissä, esimerkiksi aluenäkökulmasta. Tilasto täydentää siten otosaineistoista (Tulonjakotilasto, Varallisuustutkimukset) tai makrotason luottokantatilastoista saatavaa kuvaa velkojen määrästä ja jakautumisesta velkalajeittain ja asutokuntatyypeittäin.

2. Tilaston menetelmäkuvaus

Velkaantumistilasto perustuu vuosittain hallinnollisista rekistereistä yhdisteltyyn koko väestön kattavaan kokonaisaineistoon, joka sisältää yksityiskohtaista tietoa rekisterikotitalouksien veloista, koroista ja tuloista. Luotto- ja rahoituslaitokset, huoltokonttorit, työnantajat, valtio, kunnat, vakuutus- ja eläkelaitokset ja vakuutusyhtiöt jättävät verohallinnolle vuosi-ilmoitukset verovelvollisten lainoista ja luotollisista shekkitileistä (ei limiitti), niiden käyttötarkoituksesta ja maksetuista koroista. Vuosi-ilmoituksissa lainakohtaiset laina- ja korkotiedot koskevat luonnollisten henkilöiden (ml, elinkeinonharjoittajat, maa- ja metsätalouden harjoittajat) ja kuolinpesien lainoja 31.12. Velallisia voivat olla myös ulkomaalaiset. Mukana ei ole huoltokonttorien ja muiden yleisimpien luotonantajien tietoja lainoista, joiden käyttötarkoitus on muu kuin asunovelka tai valtion tai Ahvenanmaan maakuntahallituksen takaama opintovelka ja joiden velkapääoma on enintään 1700 euroa. Tilaston kohdeperusjoukon muodostavat asutokunnat eli ns. asutokuntaväestö. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät pysyvästi ulkomailla asuvat, osoitteettomat ja laitosväestö (esimerkiksi pitkäaikaisesti vanhainkodeissa, hoitolaitoksissa, vankiloissa tai sairaaloissa asuvat).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Velkaantumistilaston tietoja verrataan koko maan tasolla Tilastokeskuksen rahoitustilinpidon ja Suomen Pankin rahoitusmarkkinatilaston tietoihin.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Velkaantumistilastoa tehdään vuosittain, ensimmäisen kerran tilasto ilmestyi vuonna 2008. Edellisvuoden velkatiedot julkaistaan noin puoli vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Tulotiedot saadaan myöhemmin. Uusimmilla tulotiedoilla täydennetyt tiedot julkaistaan noin vuosi tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Velkaantumistilaston tietoja julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla osoitteessa tilastokeskus.fi/Tulot ja kulutus aihealueen alla.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Velkaantumistilastosta on vertailukelpoinen aikasarja-aineisto vuosilta 2002–2011. Vuonna 2012 muiden velkojen määrittely muuttui siten etteivät ne enää sisällä rahoituslaitosten myöntämiä ns. jatkuvia luottoja (ks. tarkemmin Käsitteet ja määritelmät). Muutos vaikuttaa paitsi muiden velkojen määrään ja velallisten lukumääriin myös velkojen kokonaissummaan ja keskimääräisiin velkoihin. Vuodesta 2015 lähtien opintovelat sisältyvät muihin velkoihin ja opintovelkojen korot muihin korkoihin. Muutos johtuu siitä, etteivät velalliset saa enää vähentää opintolainan korkoja verotuksessaan, eikä verottaja siksi kerää niistä enää tietoja eritellysti.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tietoja kotitaloussektorin veloista julkaistaan myös mm, Tilastokeskuksen rahoitustilinpidoissa ja Suomen Pankin rahoitusmarkkinatilastoissa. Määrittely- ja käsite-erojen vuoksi näiden tiedot voivat poiketa toisistaan. Rahoitustilinpidoissa kotitaloussektorin velkoihin kuuluvat myös asunto-osakeyhtiöiden osakaslainat, jotka velkaantumistilastosta puuttuvat. Samoin kulutusluotot ovat siellä kattavammin mukana. Velkaantumistilaston aineistoon eivät sisälly ns. pikavipit tai jatkuvat luotot, joita ovat esimerkiksi yleis- ja erityisluottokorttiluotot, luotolliset tilit sekä muut luotot, joita kuluttaja voi luottorajan puitteissa käyttää jatkuvasti ilman luotonantajan erillistä luottopäätöstä. Rahoitustilinpitoon perustuen kansantalouden tilinpito julkaisee kotitaloussektorin velkaantumisasteita. Ne poikkeavat hieman velkaantumistilastossa julkaistuista myös tulokäsitteen osalta.

Lisätietoja

Timo Matala 029 551 3422
Vastaava tilastojohtaja:
Jari Tarkoma

toimeentulo@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi/til/velk
Lähde: Velkaantumistilasto 2017, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1797-8793 (pdf)